

ק"מ 137
מאמרים
לכוין

ג/כ"ח חמינון והורטה 3 (אזר ג גליון)

פרוכטמן דב

ראשית היהודים בפולין בסיפורי ש"י עגנון

הגזירות והרדיפות הן שהגיעו את המוני היהודים להגר מארץ הפרנקים. "ראו ישראל שהרדיפות נמשכות והולכות והשעבוד הולך וגדול ומלכות הרשעה גוזרת גזירה אחר גזי-רה... עמדו על דרכים ושאלו לנתיבות עולם, אי זה הדרך ילכו בה ומצאו מרגוע לנפשם? נפל פתק מן השמים: "לכו לפולין".

הלגנדה מתייחסת פה לגורלה של עדה המ-חפשת את הדרך שבה תלך, כדי למצוא מנוחה ושלווה. העדה זוכה להנחייה שמימית על ידי הפתק שנופל מן השמיים ומודיע לה לאן ללכת. הפתק הוא מעין עמוד הענו, ההולך לפני ישראל להנחותם בדרך. לאותה הנחייה מן השמים זכה זקנו של עגנון ר' שמואל, כשפיסת יד נטלה אותו, כשהוא מרחף באוויר, והביאה אותו ליער אחת. אותו יער של ארץ פולין היה ("קורות בתינו").

וכך הגיעו ישראל לארץ פולין, ולמלך פולין נתנו הר זהב - על החסד שהוא עושה עמם. באגדה נאמר שמלך פולין קיבל את פני הבאים בכבוד גדול וה' נתן אותם לרחמים לפני המלך והשרים. ה' הוא שנטע בלבם של המלך והשרים את מידת הרחמים, לפיכך נתן להם המלך לבני ישראל לשבת בכל ארצות ממלכת פולין ולסחור בהן כאוות נפשם. והמלך מגן בע-דם מכל צר ואויב.

הערה קטנה בסיפור מעמידה אותנו על פרט חשוב בחיי היהודים הראשונים בפולין. נאמר: "ויסחרו את הארצות מסביב ויצקו גם מטבעות". עובדה היסטורית שנייה היא שטביעת מטב-עות בתקופת המלך מיישקו הראשון, ראשון

1. "הר זהב" הנו ניב פולני ואינו מצוי במקור עברי.

תולדות יהדות פולין נהירות לו לעגנון ממקורות עבריים ראשונים ולא דווקא ממקורות זרים. הסופר מדקדק בפרטים היסטוריים ואינו מוציא סיפור מתחת עטו שלא יצטיין במהימ-נותו. העדר של פרט אחד בלבד גרם לא פעם לעיכוב בסיום הסיפור. מעידים על כך דבריו של הסופר עצמו: "אינני יכול לסיים סיפור מרכזי אחד, אינני יודע באיזה יום בשבוע ביקר המלך אוגוסט "מוצני (הסקסוני) בעיר ביום ב' או ביום ג', אחכה לשובו של ההיסטוריון מחו"ל. הם מומחים לדברים כאלה" (ש"י עגנון בע"פ, דוד כנעני עמ' 21).

לכל מה שכתב עגנון על יהודי פולין, ובעיקר על יהודי גליציה, אפשר למצוא במיסמכים היס-טוריים פולניים. צריך רק לבודד את האלמנטים הנסיים בסיפוריו, כדי למצוא אספקלריה נאמנה לחיי היהודים בפולין בתקופה המתוארת. קדמוניותה של ההתיישבות היהודית בפולין באה לידי ביטוי בשלושה סיפורים ראשונים הכלולים במחזור פולין ("אלו ואלו", כל סיפוריו של ש"י עגנון). הסיפורים הם: "קרו-מות", "משומרים לבוקר" ו"גשם".

"קדומות"

לראשונה הופיע הסיפור בספר תחת הכותרת: "Erste Kundte", כלומר, "ידיעה ראשונה". סיפור זה מתחיל במלים: "דבר זה מסורת אגדה היא בידינו מאבותינו שעלו לפולין". זוהי אגדה מאבותינו, ולא ממקורות אחרים, כיוון שבגלל אופייה המיוחד של אותה אגדה, אין היא יכולה להופיע במקורות פולניים. אין הסיפור אומר מאין באו הראשונים, אולם הנוסח הראשון מציין במפורש, שאלה באו מארץ הפרנקים (aus dem Frankenreiche).

לדש
לשה
חוט
/ ר
פור
ג-ג
יית
ושר
סיים
לואי
יון
ב-ח
197
טעם
ליגין
יקני
עמד
זיו-

לשושלת הפיאסטים בפולין, היתה בידי היהו-
דים. ההיסטוריון הפולני פבל ישיניצה, שכתב
תולדות פולין בתקופת הפיאסטים מזכיר עובדה
זו. לדעתו, "הברכטיאטים" בפולין הם תופעה
ללא תקדים בתולדות הגוטיסמאטיקה בעולם.²
כוונתו היא למטבעות שעליהם חרותות כתובות
בלשון הארץ באותיות עבריות. לחופש זה ביצו-
קת מטבעות לא זכו היהודים אפילו בגרמניה
השכנה.

בנוסף הראשון של הסיפור "קדומות" מזכיר
עגנון את דבר המטבעות הכתובים באותיות עב-
ריות ואפילו מתאר אותם.

הכתובות על המטבעות הן "מיישקו קרול
פולסקי", כלומר: מיישקו מלך פולין, כי הפו-
לנים יקראו למלך קרול.

יציקת מטבעות על ידי היהודים בפולין
מעידה על האמון הרב שרחש להם מלך פולין,
ועל האוטונומיה הרחבה אליה הגיעו.

"ויהי בהיותם בארץ וימצאו יער צומח עצים
ועל כל עץ מסכת אחת ממסכתות הש"ס,
חרותה על העצים. הנה היער יער קבצין, הלוא
הוא אצל לובלין".

מציאת מסכתות ש"ס ביער קבצין מעידה
על כך, שמקום זה נבחר מראש להיות מקום
מחייה ליהודים. יער זה סמוך הוא לעיר לובלין.
בתקופה מאוחרת יותר היתה העיר לובלין שלי-
שית בגדלה בין קהילות ישראל בפולין. בה
היה משכן של וועד ארבע ארצות ובה קבע
המהרש"ל את בית מדרשו.

האגדה מספרת, שעובדת מציאותן של מסכ-
תות הש"ס חרותות על העצים עוררה תמיהה
אצל הבאים שאמרו איש אל רעהו: "הנה באנו
אל ארץ אשר בה ישבו אבותינו מקדם".

"הכי קרא שמה פולין?" אמרה כנסת יש-
ראל לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם,
אם עדיין לא הגיעה שעת להגאל, פה לין בלילה

2. מטבעות עבריים נמצאו בחפירות בכמה מקומות
בשלוזיה, בפולין הגדולה ובסביבות העיר וולוצ-
לוק. המטבעות מכונים ברכטיאטים, הינם פיסות
מתכת קטנות, שבגלל דקותן אינן טבועות אלא
מצד אחד.

של גלות זו עמנו, עד שתעלינו לארץ ישראל".
ההיסטוריון הפולני היהודי בערל מארק ב-
ספרו "תולדות יהודי פולין" (די געשיכטע פון
יידן אין פולין) כותב, כי הלגנדה פה-לין צמחה
על רקע קבלת הפנים הנאה, שערכו השליטים
הפאודליים בפולין למהגרים היהודים מגרמניה.
מסופר, שיהודי אחד, פליט רדיפות הדמים
בגרמניה, הגיע לארץ פולין וכאן שמע בת-קול
משמים שאמרה לו: פה לין, עד שתעלה לארץ
ישראל.

האגדה "קדומות" לעגנון שונה במקצת ב-
אופיה מן הכרוניקה ההיסטורית. לא בת קול
יצאה משמים ולא יחיד זכה לשמוע אותה, אלא
כנסת ישראל כולה אמרה אל הקדוש ברוך הוא:
"פה לין בלילה של גלות זו של עמנו עד שתע-
לינו לארץ ישראל".

כוונת האגדה היא להסביר את השם פולין
ממקורות עבריים ולהצביע על קדמוניותה של
ההתיישבות היהודית בפולין, שכן אפילו הרא-
שונים שהגיעו לשם לא ראו עצמם חלוצים,
מאחר ונזכחו לדעת, כי באו אל ארץ אשר אבו-
תיהם ישבו שם מקדם.

משומרים לבוקר

כמקור לאגדה זו של עגנון שימשה לגנדה
פולנית ידועה על תולדות יהודי פולין. לגנדה זו
נזכרת בספרו של ההיסטוריון היהודי-פולני מאיר
בלבן מוורשה. מסופר רק על אברהם פרוכובניק
יהודי מן העיר קרשביצה. משנתכנסו הפולנים
לאחר מותו של פופיל, המלך הלגנדרני, לבחור
להם מלך חדש, נמנו וגמרו, שהיוצא ראשונה
עם בוקר לשוק יהא מלך עליהם. והנה נפל הגורל
על היהודי אברהם פרוכובניק. אך אברהם לא
רצה לקבל את כתר המלוכה, וביקש שהות של
שלושה ימים, כדי להימלך בדעתו. אחרי שלושה
ימים, כשלא יצא מביתו, התפרצו לתוכו הפול-
נים ולאחר איומים ביקשו שיגיד הן או לאו. אותה
שעה הורה אברהם על הפולני פיאסט קולודזיי,
ויעץ לשים כתר מלכות בראשו.

עגנון ידע את הלגנדה הפולנית, ושינה אותה,
בהעניקו לה גון יהודי ורוח נשמה.

הלגנדה הפולנית מזכירה את השמות אברהם

ישראל"
ארק ב-
טע פון
ן צמחה
ושליטים
וגרמניה
הדמים
בת-קול
ה לארץ

קצת ב-
בת קול
זה, אלא
וך הוא:
ד שתע-

ום פולין
ותה של
לו הרא-
חלוצים,
שר אבו-

ה לגנדה
לגנדה זו
לני מאיר
ורוכובניק
הפולנים
י לבחור
ראשונה
פל הגורל
ברהם לא
שות של
יי שלושה
כו הפול-
לאו. אותה
קולודזיי,

ינה אותה,
ת אברהם

פרוכובניק היהודי ואת פיאסט קולודזיי הפו-
לני. הסיבה לכך, שעגנון באגדה שהעמיד, נמנע
מלהזכיר את השמות הנ"ל היא אולי בזה: פרו-
כובניק, פירושו: עוסק במכירת אבקת שריפה
וזה אנכרוניזם, שכן בתקופה הנדונה אבקת שרי-
פה לא היתה עדיין ידועה. השם הפולני "קולוד-
זיי", פירושו: חבתן (עושה חביות), ואילו עג-
נון מזכיר את הפולני פיאסט כאיש אדמה.
הסיפור כתוב בלשון המקרא, בניגוד לסיפו-
רים אחרים הכתובים בלשון חז"ל. הטעם הוא
באנלוגיה הקיימת בין המצב בפולין לפני קבלת
הנצרות (966) לבין המצב שהשתרר בארץ בת-
קופת השופטים.

הסיפור "משומרים לבוקר" מתחיל במלים,
בימים ההם אין מלך בפולין, והפתיחה עצמה
יוצרת אנלוגיה למצב ששרר בישראל בתקופת
השופטים. עניינו של פסוק זה, שנזכר שלוש
פעמים בספר שופטים, לרמוז למצב התווה ובוהו
שהשתרר בארץ, עקב העדר המלוכה. מצב דומה
לזה היה בפולין בימים ההם. המלך פופיל האג-
דתי מת ממכת העכברים וזקני פולין מתקבצים
בקרוצביצה³ כדי להמליך עליהם מלך. כך עשו
זקני ישראל לפניו, כאשר התקבצו הרמתה אל
שמואל בתביעה לשים עליהם מלך, כדי שיהיו
אף הם ככל הגויים.

הפרימיטיביות בהתנהגותם של זקני פולין
נרמזת בסיפור בשני מקרים. תחילה, בעצם ההח-
לטה לבחור עליהם מלך באיש, שיבוא ראשונה
אל העיר. החלטה זו מעידה על השלכת יחבם על
הגורל. בשנייה נרמזת בפרימיטיביות שלהם
ביחסם הגס והאלים אל אברהם.

השומרים לבוקר רואים איש בא העירה וזהו
אברהם היהודי. בהתאם למצוות הזקנים, תוקעים
בשופרות ומריעים לפני האיש: "יחי המלך!" כך
הריע העם לשאול לאחר שנבחר למלך ע"י
שמואל.

אולם אברהם אינו מקבל את משרת המלוכה

3. קרושביצה — שם עיר היסטורית בפולין והיא
סמוכה לקרקוב. הה' בסיום התיבה אינה ה' המ-
טרה, כפי שאפשר לחשוב אלא, הסימט האותנ-
טית של השם.

המוצעת לו, ומבקש שהות של שלושה ימים,
כדי להימלך בדעתו. כיוון שעברו שלושה ימים
והתשובה לא ניתנה, התדפקו הזקנים על דלת
ביתו, ואחד מהם פיאסט "הניף את הגרון על
הבית אשר שם אברהם, וניגש לשבור את הדלת".
התנהגות אלימה זו אפיינה את אנשי סדום שהפ-
צירו בלוט באותן מלים: "הוציא את האנשים
אשר באו אליך... ויגשו לשבור את הדלת".

תשובת אברהם לזקני פולין ידועה. היהודי
הענוותן עונה להם: "מי אנוכי כי אבוא עד
הלום" ובשעה שהזקנים מהססים מה לעשות
מראה הוא על פיאסט איש האדמה כעל מועמד
יחיד הראוי להיות מלך.

כל השמות באגדה הם אותנטיים: פופיל,
אברהם, פיאסט. משום מה נזכרו באגדה "עברים"
ולא יהודים. אולי גם זה בשל רצונו של המספר
לשוות לאגדה אופי אותנטי. אברהם הולך להת-
פלל "תפילת בוקר" ולא "תפילת שחרית" כמ-
קובה. הוא רץ אל "בית התפילה" ולא אל "בית
הכנסת".

האידיאה של האגדה "נרמזת במוטו של
הסיפור ובו נאמר: "מצאוני השומרים הסובבים
בעיר". המוטו לקוח משיר השירים ושם האהובה,
המבקשת את בחיר לב, שואלת: את שאהבה
נפשי ראיתם? כאן באגדה מבקשים השומרים
את מלכם, בחיר נפשם.

אותה אידיאה עצמה נרמזת בשם הסיפור
"משומרים לבוקר" כשם שמשורר המזמור בת-
הילים מצפה החסדי אל עם בוקר, יותר משומרי
הבוקר מצפים לאור היום, כן השומרים לבוקר
בפולין נושאים עיניהם למלך.

אולם אברהם העברי, דעתו אינה נתונה לא
לענייני מלוכה ולא לענייניהם של עמי הארץ.
יודע אברהם, שגם פיאסט הפולני אינו אלא בשר
ודם, ואילו המלך האמיתי הוא האלהים "א"דון
עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא", וזהו
סיום הסיפור.

ראוי לציין, שהאגדה כולה כאילו הוצאה
ממהלך הזמן. היא מתחילה בסיפור עלייתו של
אברהם במעלה העיר ומסתיימת בריצתו אל בית
התיפהמ.

בנוסף הראשון של הסיפור "משומרים לבו-

בת. בין אנשי המשלחת היו: עקיבא מאסטר-
מדורה (ספרד), חזקיהו הספרדי מצפורי (א"י),
המתמטיקאי עמנואל מאשקלון (א"י), הרטוריקן
לוי בקארי מבאדאר (הודו) ונתנאל מברצלונה
(ספרד). בגאום שנאם בלטינית לוי באקארי,
סיפר הרטוריקן המפורסם למלך לשק על התל-
אות של בני ישראל מאז חורבן הבית השני
ועד רדיפות היהודים בידי שבטי הגרמנים. בסוף
נאמו ביקש האיש מאת המלך מקלט לאחיו
היהודים. דברי הנואם עשו רושם חזק על לשק,
אולם, לפני שנתן תשובה לנציגי המשלחת הציג
להם המלך שאלות שונות. גם התשובות של היהו-
דים מצאו חן בעיניו. לבסוף אמר המלך לשק,
ששומה עליו להיוועץ בעניין בכוהניו ורק אחר
כך יתן להם תשובה.

ביום השלישי קרא לשק לאנשי המשלחת
ואמר להם, שנפשו דבקה בעם ישראל והוא עצמו
רואה בעין יפה את רצונם להשתקע בארצו,
אולם אין הוא יכול להקציב להם אדמה להת-
יישבות נפרדת. אך היהודים רשאים להתיישב
בכל גבול ממלכתו, לעבוד את אדמת ארצו
ולעסוק במלאכה ובמסחר.

השליחים חזרו לגרמניה ובפיהם בשורות
טובות לאחיהם היושבים שם. כעבור שנה, בשנת
894 לספה"ג יצאה מגרמניה קבוצה ראשונה של
יהודים לפולין.

הנה זהו המאורע האותנטי שעל יסודו הע-
מיד עגנון את סיפורו. את שמות האנשים, שנש-
לחו ללשק מלך פולין, אין המספר מזכיר כלל.
לשק נוטה חסד לאנשים מבני ישראל, אך לפני
מתן תשובה לדרישותיו חייב הוא להיוועץ בכמ-
ריו. אלה באים אל המלך ובקול נרגז שואלים
אותו: "מי האנשים האלה עמך?" בתשובתו
חוזר לשק מלה במלה על בקשת חברי המשלחת
לאמור: "ישראל שלח אלי, הנה היינו לבו לגויים
אשר מסביב, נשבה נא בארצך אך את אלקינו
נעבוד, פקודת המלך נשמור, לא נטה ימין ושמאל
עד ירחם ה' עמו וישיבם אל ארץ אבותם".

ושוב על דרך האסוציאציה דומה מצבם של
היהודים בגרמניה למצבם של בני ישראל במד-
בר, כשמשח שלח מלאכים למלך אדום ושם
בפיהם דברי בקשה למלך אדום, שיזיל לתת

קר" שנדפס ב"העולם" בשנת 1924 בברלין וזה
כמעט עם הנוסח שלנו, פרט לשינוי אחד ויחיד.
בנוסח הראשון נאמר על אברהם שהוא "בן כפר"
ואילו באחרון נאמר "אברהם הכפרי". לשינוי
זה אין לייחס כל משמעות.

הלגנדה על אברהם פרוכובניק הובאה לרא-
שונה במקורות פולניים בספרו של המחבר
זמויסקי "זכרונות מן הבית"⁴.

החוקר היהודי מתתיהו מייזש סבור, כי
הלגנדה על אברהם פרוכובניק במקורות פול-
ניים מעידה על כך, שיהודים רבים היו משרתים
בגדודי צבא של נסיכי פולין הראשונים עד ימי
בולסלב חרוברי, המלך השני לשושלת הפיאס-
טים.

ג ש ם

"גשם" הינו סיפור שלישי במחזור סיפורי
פולין ובו בא לידי ביטוי מאורע היסטורי מתקו-
פת מלכי פולין הראשונים. המאורע הוא מאורע
אותנטי ונזכר בספרו של אותו היסטוריון ידוע,
ידיד ליהודי פולין⁵.

סיפור זה על בואם של יהודים לפולין בימי
המלך לשק, היה נפוץ בין יהודי פוזן ונדפס
לראשונה בראשית המאה התשע עשרה בגרמניה.
הנה בקצרה הדברים המובאים שם:

"היהודים הגיעו לגרמניה מספרד. הם הכו
שרשים בארץ חדשה ונתעשרו. בינתיים פרצה
מלחמה בין הפרנקים לבין הזקסים, שבה שמרו
היהודים על נייטרליות מוחלטת. אולם למרות
זאת היו הזקסים לוחצים אותם וגוזלים מהם
רכושם. מצב זה נמשך גם לאחר שקרל הגדול
הפך את הזקסים לנוצרים ולא נותרו עוד מא-
מינים לדת הוודאנית. כשגבר הלחץ על היהודים,
עלה בדעתם לבור לעצמם מקלט בארץ חדשה.
בשנת 893 שיגרו היהודים משלחת אל לשק
מלך פולין וביקשו ממנו שיתן להם אדמה לש-

4 (Zamojski: "Domowe wspomnienia")

לאחר מכן נזכרת הלגנדה אצל ההיסטוריון הפו-

לני לעלוועל בספרו "פולין של ימי הביניים"

(Joachim Lelewel: Polska wieków srednich)

5. יואכים לעלוועל בספרו "פולין של ימי הביניים".

טר-
י"י,
יקן
זונה
ארי,
תל-
שני
סוף
זחיו
שק,
זציג
הו-
שק,
אחר

לחת
צמו
יצו,
זת-
ישב
רצו

רות
זנת
של

זע-
זש-
זלל.
זפני
זמ-
זים
זתו
זחת
זיים
זיבו
זאל

זל
זד-
זשם
זת'

לבני ישראל מעבר בארצו. מלאכי משה מבטי-
חיים למלך, כי לא יטו ימין ושמאל מן הדרך עד
אשר יעברו את גבול ארצו.

דברי לשק מלך פולין אל הכמרים נשמעים
דברי סניגוריה על בני ישראל, המבקשים לשבת
בארצו, לעבוד את האלהים ולא לנטות ימין וש-
מאל מפקודת המלך, עד אשר ישיב ה' את יש-
ראל אל ארץ אבותם. ישיבתם בגבולות ארץ
פולין תהיה איפוא, ישיבת ארעי.

הכמרים יודעים, שיש להם לבני ישראל הכוח
להביא בתפילתם גשם על הארץ. הם גם יודעים,
שבכוחם של ישראל לעצור את השמים לבלתי
תת מטר על הארץ ("קורות בתינו" עמ' כ"ט),
ולכן מתנים הכמרים את הסכמתם להתישבות
יהודית בפולין בתביעה מפורשת: "בזאת נאות
להם אם יביאו את הגשם בעיתו".

המלך לשק מביא את דרישת הכמרים לפני
שלוחי בני ישראל ואלה עונים לו בקצרה: "לה'
הישועה".

לאחר מכן כורת המלך ברית שלום עם בני
ישראל ונותן להם חוקים טובים, שעל פיהם יוכלו
לחיות בארצו. מאושרים מן ההצלחה, חוזרים
חברי המשלחת אל אחיהם ומספרים להם את
כל הקורות אותם. "ראינו את הארץ והנה היא
טובה וגם יושב הארץ לבו שלם אתנו".

כמה מעודדים דברים אלה, אם על דרך הא-
סוציאציה, נשווה אותם לדברים שהביאו המרג-
לים שנשלחו ע"י משה לתור את ארץ כנען. שם
העדר אמונה ביכולת לכבוש את הארץ, כאן
אמונה ובטחון. דברי המשלחת "וגם יושב הארץ
לבו שלם אתנו מאשרים את דברי ההיסטוריון
הפולני, שהאוכלוסיה הפולנית קיבלה את הבאים
בסבר פנים יפות.

בדין וחשבון, שמוסרת המשלחת לבני יש-
ראל, מצוייה הערה חשובה, הם אומרים: "וגם
יהודים ראינו שם". בדברים אלה ניתן אישור
לנאמר בסיפור "קדומות", שבבוא ישראל לארץ
פולין מצאו יער צומח עצים ועל כל עץ חרותה
מסכת אחת ממסכתות הש"ס, עדות נאמנה לכך,
שבני ישראל ישבו בארץ פולין משנים קדמו-
ניות.

באשר לתנאי שהיתנה לשק עם חברי המש-
לחת, מאמינה העדה, שאלהי ישראל יעתר להם
ויתן מטר על פני הארץ.

וכך יצאו בני ישראל למשפחותיהם מארץ
גרמניה ובאו לחסות בצל מלכי פולין. ובני יש-
ראל ישבו בטח בארץ פולין, עבדו את אלהי
אבותיהם, וה' נתן מטר על הארץ בעיתו והארץ
נתנה יבולה.

בסיום הסיפור נאמר: "על כן יזרעו הגויים
את שדותיהם עד היום הזה סמוך לשמיני עצרת
יום שישראל מתפללים תפילת גשם. מנהג
אבותיהם בידיהם".

זהו סיום איטיולוגי של סיפור "גשם" וכוו-
נתו להסביר על דרך האגדה את הסיבה הנעלמת
של תופעת זריעת השדות על ידי הפולנים בסמוך
לשמיני עצרת.

הסיפור "גשם" מציג אפיוזודה אחת מתולדות
ההתיישבות היהודית בפולין. הוא מבליט את
ייחוסם של אותם יהודים, שהגיעו לפולין בימי
הנסיך לשק⁶, ושמוצאם היה מספרד ומגרמניה.

6. המלך לשק בספורנו, אינו אלא הנסיך לשק,
הקרוי בקרוניקה הקדומה בשם לסטק (Lestek),
הוא היה בנו של זימוביד הנחשב לסבו של המלך
מיישקו הראשון.